

Základná škola Komenského 135/6, 068 01 Medzilaborce

Stratégia inkluzívneho tímu v ZŠ

• Úvod do inklúzie

Inklúzia je zásadný spoločenský koncept a filozofia, ktorá zahŕňa úsilie o zabezpečenie rovnakých práv, príležitostí a dôstojnosti pre všetkých ľudí, nezávisle od ich individuálnych charakteristík či potrieb. Tento prístup k životu sa významne odráža v rôznych aspektoch nášho spoločenského, vzdelávacieho a pracovného prostredia.

V kontexte vzdelávania znamená inklúzia vytváranie prostredia, v ktorom majú všetci žiaci, bez ohľadu na svoje individuálne vlastnosti, schopnosti či výzvy, možnosť vzdelávať sa spoločne v bežných školských triedach. Inkluzívne vzdelávanie sa snaží o to, aby bolo prispôsobené potrebám každého jednotlivca, a aby sa minimalizovalo riziko vylúčenia alebo diskriminácie.

Je dôležité si uvedomiť, že inklúzia neznamená len fyzickú prítomnosť v rámci spoločnej triedy, ale aj poskytnutie adekvátnej podpory a prostredia, ktoré umožňuje každému žiakovi dosiahnuť svoj plný potenciál. Toto zahŕňa prispôsobenie vyučovacích metód, poskytnutie vhodných materiálov a podporu zo strany vzdelávateľov a odborníkov.

Cieľom inklúzie je vytvoriť prostredie, v ktorom sú všetci žiaci cítiaci sa akceptovaní, rešpektovaní a zapojení do vzdelávacieho procesu. Týmto spôsobom sa vytvára základ pre rozmanitú, inkluzívnu a spravodlivú spoločnosť, kde každý jednotlivec prispieva svojimi jedinečnými schopnosťami a perspektivami.

Inklúzia je dynamický proces, ktorý vyžaduje neustálu snahu, spoluprácu a odborné vzdelanie. Je to však kľúčový krok smerom k vytvoreniu lepšej a spravodlivejšej spoločnosti pre nás všetkých.

• **Definícia inklúzie a dôležitosť v školskom prostredí**

Inklúzia je filozofia a spoločenský koncept, ktorý zdôrazňuje dôležitosť zapojenia všetkých ľudí do všetkých aspektov spoločnosti, vrátane vzdelávania. Je to úsilie o to, aby každá osoba, bez ohľadu na jej individuálne vlastnosti, schopnosti alebo potreby, mala rovnaké práva, príležitosti a prístup k rôznym oblastiam života.

V školskom prostredí znamená inklúzia vytváranie podmienok a vhodného prostredia, kde sú žiaci so všetkými druhmi potrieb integrovaní do spoločných vyučovacích a výchovných aktivít spolu s ich rovesníkmi, ktorí nemajú špeciálne potreby. To znamená, že žiaci so špeciálnymi potrebami majú možnosť vzdelávať sa v bežných triedach spolu s ostatnými deťmi a mládežou.

Dôležitosť inklúzie v školskom prostredí je viacnásobná:

1. Rovnaké príležitosti – inklúzia zabezpečuje, že všetci žiaci majú rovnaké práva a možnosti na vzdelávanie a osobný rozvoj.
2. Rozvoj empatie a porozumenia – inklúzia umožňuje žiakom integrovať sa a spolupracovať s rovesníkmi, ktorí môžu mať odlišné schopnosti alebo potreby. To podporuje rozvoj empatie, tolerance a porozumenia.
3. Posilnenie diverzity a rozmanitosti – inklúzia oslavuje rozmanitosť medzi žiakmi a učí ich oceňovať rôznorodosť spoločnosti.
4. Optimalizácia učenia – inklúzia môže viesť k vylepšeniu vyučovacích metód a prístupov, ktoré môžu prospieť všetkým žiakom, nielen tým so špeciálnymi potrebami.
5. Predchádzanie stigmatizácie a vylúčeniu – inklúzia pomáha predchádzať stigmatizácii a izolácii žiakov so špeciálnymi potrebami a poskytuje im možnosť byť aktívnou súčasťou školskej komunity.
6. Rozvoj sociálnych zručností – inklúzia podporuje rozvoj sociálnych zručností, komunikácie a spolupráce medzi žiakmi rôznych schopností a potrieb.
7. Príprava na život v diverzitetnej spoločnosti – inklúzia pripravuje žiakov na život v spoločnosti, kde sa stretávajú s rôznorodými jednotlivcami.
8. Dodržiavanie legislatívnych požiadaviek – v mnohých krajinách je inklúzia podporovaná legislatívnymi opatreniami, ktoré vyžadujú, aby boli školy otvorené pre všetkých žiakov bez ohľadu na ich potreby.

Celkovo je inklúzia dôležitá pre vytvorenie inkluzívnej a spravodlivej spoločnosti, kde sú všetci jednotlivci uznávaní, rešpektovaní a majú rovnaké príležitosti. Vzdelávacia inštitúcia má kľúčovú snahu pri implementácii tohoto konceptu a pri príprave žiakov na účasť v rozmanitej spoločnosti.

• **Zložky inkluzívneho vzdelávania**

Zložky inkluzívneho vzdelávania zahŕňajú rôzne prvky, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie rovnakých príležitostí a úspechov pre všetkých žiakov, vrátane tých so špeciálnymi potrebami.

Hlavné zložky inkluzívneho vzdelávania:

1. Rovnaký prístup a príležitosti – inkluzívne vzdelávanie je zamerané na to, aby všetci žiaci mali rovnaký prístup k vzdelávaniu a príležitostí na učenie.
2. Individuálne prispôsobenie – uznáva, že každý žiak má jedinečné potreby, schopnosti a učebné štýly. Preto je vyučovanie prispôsobené tak, aby vyhovovalo potrebám každého žiaka.
3. Podporné učebné prostredie – vytvára sa prostredie, ktoré podporuje učenie a zahŕňa rôzne vizuálne, zvukové a iné pomôcky, ktoré žiakom pomáhajú vo vyučovacom procese.
4. Spolupráca a partnerstvo – inklúzia podporuje spoluprácu medzi učiteľmi, špecialistami na špeciálne vzdelávanie, rodičmi a ďalšími zainteresovanými stranami.
5. Diferenciácia vyučovania – učitelia v rámci inkluzívneho vzdelávania prispôbujú metódy vyučovania a materiály tak, aby vyhovovali potrebám rôznych žiakov.
6. Inkluzívna kultúra a hodnoty – inkluzívne vzdelávanie podporuje kultúru rešpektu, tolerancie, akceptácie a inklúzie v celej škole, kde sa každý žiak cíti vítaný a rešpektovaný.
7. Odborníci a špeciálne vzdelávanie – vytvára prostredie, kde sú k dispozícii odborníci, ktorí môžu poskytnúť špecializovanú podporu a poradenstvo pre žiakov so špeciálnymi potrebami.
8. Posudzovanie a hodnotenie – inkluzívne vzdelávanie zabezpečuje, že hodnotenie a hodnotiace prístupy sú spravodlivé a prispôsobené potrebám všetkých žiakov.
9. Otvorená komunikácia a transparentnosť – komunikácia medzi učiteľmi, rodičmi a žiakmi je otvorená a informačná.
10. Odborná príprava učiteľov – učitelia sú pripravení na inkluzívne vzdelávanie prostredníctvom špeciálnej odbornej prípravy a neustáleho profesijného rozvoja.
11. Vzdelávanie o inklúzii – zabezpečuje, že všetky zainteresované strany (učitelia, rodičia, žiaci) majú prístup k vzdelávaniu a informáciám o inklúzii.

Tieto zložky sú zamerané na to, aby inkluzívne vzdelávanie bolo efektívne, a aby žiaci so špeciálnymi potrebami mali rovnaké príležitosti na vzdelávanie a osobný rozvoj.

- **Princípy inklúzie**

Hlavné princípy inklúzie zahrňajú:

1. Rovnaké príležitosti pre všetkých – inklúzia zabezpečuje, že všetci jednotlivci majú rovnaký prístup k základným právam a možnostiam, ako je vzdelanie, zamestnanie a zaradenie v spoločnosti.
2. Individuálny prístup – inklúzia uznáva, že každá osoba má svoje vlastné potreby, schopnosti a výzvy. Preto je dôležité poskytovať individuálnu podporu a prispôbiť prostredie tak, aby vyhovovalo týmto potrebám.
3. Spolupráca a podpora komunity – inklúzia podporuje spoluprácu medzi rôznymi členmi komunity, vrátane rodín, pedagógov, odborníkov a spoločenských organizácií, aby sa dosiahlo najlepšie možné prostredie pre každého jednotlivca.
4. Odborníci a špeciálne potreby – inklúzia zdôrazňuje význam odborníkov, ako sú špeciálni pedagógovia, psychológovia a ďalší, ktorí môžu poskytnúť špecializovanú podporu pre jednotlivcov so špeciálnymi potrebami.
5. Zmena spoločenských postojov a kultúry – inklúzia vyžaduje zmenu postojov spoločnosti k ľuďom so špeciálnymi potrebami a k prijímaniu rozmanitosti.
6. Používanie univerzálneho navrhovania – to znamená vytváranie prostredia a služieb, ktoré sú pôvodne plánované tak, aby boli prístupné a využiteľné pre všetkých jednotlivcov.

- **Stratégia inkluzívneho tímu**

Stratégia inkluzívneho tímu v sebe zahŕňa rôzne kroky a prístupy, ktoré majú za cieľ vytvoriť prostredie, kde sa všetci členovia tímu cítia rešpektovaní a podporovaní bez ohľadu na svoje rozdiely.

Zahrnutie inkluzívnej stratégie do školských tímových procesov a kultúry môže zvýšiť spokojnosť, angažovanosť a výkonnosť členov tímu, čo môže v konečnom dôsledku viesť k dosahovaniu lepších výsledkov a inovácií.

• **Školský podporný tím**

Fungujúci školský podporný tím (ŠPT) je veľkým prínosom pre rozvoj inkluzívnej kultúry v školskom prostredí vďaka tímovej spolupráci a rozmanitosti odborných postupov, ktoré prináša. Predstavuje model inkluzívne pracujúceho tímu spolupracujúcich odborníkov s cieľom zabezpečiť inkluzívne vzdelávanie.

Inkluzívny prístup v škole predpokladá, že PZ/OZ vo výchovno – vzdelávacom procese prihliadajú a reagujú na rôznorodé potreby všetkých detí/žiakov, poznajú a rešpektujú ich individuálne odlišnosti bez ohľadu na rasu, etnický pôvod, kultúru, materinský jazyk, ekonomickú situáciu. V prostredí inkluzívnej školy, by každé dieťa malo byť akceptované ako aktívny účastník výchovno – vzdelávacieho procesu, a učiteľ by sa mal snažiť podporovať rozvoj dieťaťa/žiaka ako komplexnej osobnosti. Rovnako je však rešpektovaný aj učiteľ, zákonný zástupca dieťaťa/žiaka, či iní členovia komunity školy. Len ak budú vytvárať stabilnú kultúru a rozvoj detí/žiakov.

Školský podporný tím vďaka inkluzívnemu prístupu poskytuje:

- Podporu deťom/žiakom, pedagogickým zamestnancom, zákonným zástupcom,
- Súčinnosť pri nastavovaní potrebných úprav a aj pri vytváraní vhodných didaktických materiálov, pomôcok, príp. iných možností pre konkrétne dieťa/žiaka,
- Možnosť (v spolupráci s pedagogickým zamestnancom vyučujúcim v danej triede), systémovo upravovať metódy a formy práce v triede, ktoré budú viac podporovať rozvoj potenciálu detí/žiakov, ako je napríklad skupinová práca, diferencované vyučovanie a pod.
- Podporu otvorenej komunikácie a spolupráce medzi jednotlivými aktérmi školskej komunity (vo výchovno – vzdelávacom procese i v neformálnom kontakte), pričom si všetci v procese vzdelávania môžu byť do veľkej miery navzájom nápomocní.

V školskom prostredí tak môžeme hovoriť o inklúzii, ako o zabezpečení rovnoprávneho a participatívneho prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu pre všetky deti/žiakov, predpokladom čoho je prijatie rozmanitosti a nastavenie podmienok na rozvoj osobného potenciálu všetkých aktérov školskej komunity.

Školský podporný tím na našej škole pracuje v tomto zložení:

Vedenie školy: Riaditeľka školy: PaedDr. Emília Kocanová

Zástupkyňa školy: RNDr. Anna Kulik

Špeciálny pedagóg : Mgr. Dana Roháčová

Výchovný a kariérny poradca : Mgr. Alexander Loziak

Sociálny pedagóg: Mgr. Zuzana Vasiľková

Pedagogickí asistenti: Bc. Galina Fučilová

Bc. Ivan Karbáč

Mgr. Vladimíra Vodilková

Mgr. Lenka Zdenovcová

Triední učitelia 1. a 2. stupňa ZŠ.

Všetci členovia podporného tímu pracujú na tom, aby bola všetkým deťom/žiakom poskytovaná rovnaká starostlivosť, a aby boli vytvorené najlepšie možné podmienky na inkluzívne vzdelávanie, ktoré má nezastupiteľné miesto na našej škole.

- **Vízia inkluzívneho tímu**

Vízia inkluzívneho tímu je jasná a inšpiratívna predstava o tom, akým cieľom chceme prispieť k inklúzii v našej škole. Je to spoločný cieľ, ktorý zdieľajú všetci členovia tímu a ktorý ich motivuje k spoločnému úsiliu.

„ Našou víziou je vytvoriť školu, kde každý žiak, bez ohľadu na svoje individuálne potreby, je plne integrovaný do všetkých aspektov vzdelávacieho procesu. Chceme vytvoriť prostredie, kde sa každý žiak cíti vítaný, rešpektovaný, akceptovaný a podporovaný vo svojom jedinečnom vzdelávacom procese. Budeme pracovať na tom, aby sme vytvorili inkluzívnu kultúru, ktorá podporuje empatiu spoluprácu medzi všetkými členmi školskej komunity.

Chceme, aby naša škola bola miestom, kde sa každý žiak môže rozvíjať, učiť sa a rásť na plný potenciál.“